

Piesakāmies uz labas prakses balvu darba aizsardzībā! Ko un kā darīt?

Labas prakses balvu konkursa mērķis 2019. gadā

*UZSKATĀMI PARĀDĪT LABAS DARBA AIZSARDZĪBAS SISTĒMAS PRIEKŠROCĪBAS,
SNIEGT IESPĒJU UZŅĒMUMIEM APMAINĪTIES AR LABU PRAKSI UN GODINĀT UZŅĒMUMUS, KAS
EFEKTĪVI ĪSTENO PASĀKUMUS SAISTĪBĀ AR*

ugunsdrošības uzraudzības un katastrofas pārvaldīšanas darbu organizēšanu

Labas prakses balva = Zelta ķivere

▪ 2 kategorijas:

- uzņēmumi, kuros nodarbināti mazāk par 100 darbiniekiem
- uzņēmumi, kuros nodarbināti 100 un vairāk darbinieki
- + «tautas balsojums»

▪ Iesniegtos piemērus izvērtēs žūrija – pārstāvji no:

- Valsts darba inspekcijas,
- LR Labklājības ministrijas,
- Rīgas Stradiņa universitātes Darba drošības un vides veselības institūta,
- Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības,
- Latvijas Darba devēju konfederācijas,
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta.

- jāiesniedz elektroniski līdz 2019.gada 6.septembrim
- iesniedzot pieteikumu, uzņēmums apņemas
  - prezentēt labas prakses piemēru nacionālajā konferencē (2019.gada 1.novembrī)
  - pēc žūrijas komisijas lūguma piedalīties ne vairāk kā 2 semināros visā Latvijas teritorijā 2019. un 2020.gadā, daloties pieredzē par pieteikumā aprakstītajiem pasākumiem
  - organizēt savā uzņēmumā pieredzes apmaiņas ekskursiju 15-20 darba aizsardzības speciālistiem, ugunsdrošības un citu darba organizācijas jomas speciālistiem, laika periodā no 2019.gada 20.septembra līdz 2020.gada 15.novembrim, lai dalītos pieredzē par pieteikumā aprakstītajiem pasākumiem

Pieteikuma formāts

- apkopojums latviešu valodā ir jānosūta elektroniskā formātā kā *Microsoft Word* dokuments;
- apkopojums nedrīkst būt garāks par 6000 rakstzīmēm jeb aptuveni 3 lappusēm;
- apkopojuma tekstam jābūt skaidram un vienkāršam, lai tas būtu saprotams ikvienam, kurš vēlētos ieviest piemēru savā darbavietā;
- apkopojuma veidlapā drīkst būt tikai teksts, bet ne fotogrāfijas, diagrammas utt. – šo informāciju pievieno kā pielikumu pieteikuma veidlapām (arī nepieciešams iesniegt elektroniski);
- apkopojums nedrīkst iekļaut kāda produkta vai pakalpojuma reklāmu – šādi piemēri netiks izskatīti.

Pielikumi

- prezentācijas, rokasgrāmatas vai citi dokumenti, kas ir daļa no piemēra;
- fotogrāfijas, ilustrācijas, grafiki, diagrammas, video utt., kas palīdz aprakstīt piemēru (piem., ļoti noderīgs ir pārveidotās darba vietas fotoattēls (pirms un pēc));
- atcerieties, ka pirms fotogrāfiju, ilustrāciju (attēlu, zīmējumu, diagrammu utt.) un video iesniegšanas ir jāsaņem autortiesību īpašnieku atļauja.

- veidojiet pielikumus tā, lai var saprast, kāpēc tieši šādas fotogrāfijas / video / procedūras u.c. ir pievienotas:
  - Atsauces tekstā
  - Numerācija (pielikuma nr., slaida numurs)

Pielikumu saraksts

Pielikums 1.: akreditētie laboratorijas mērījumi

Pielikums 2.: DDL

Pielikums 3.: darba vides riska novērtējumi

Pielikums 4.: prezentācija par jaunajām vielām un putekļiem (azbests)

Pielikums 5.: metināšanas darba vide

Pielikums 6.: tīrītāju saspiesta gaisa sistēmas

Pielikums 7.: benzola noteikšanas iekārta Laboratorijā

Pielikums 8.: ķīmiskie IAL

Pielikums 9.: sūkņu stacijas modernizācija

Pielikums 10.: gāzes analizatori

Pielikums 11.: DDL un vienkāršots DDL apraksts

Pielikums 12.: Instrukcija par gāzes analizatoru izmantošanu

Pielikums 13.: VNT apmācības Ventspils skolā

Pielikums 14.: VNT indikatīvie mērījumi

Papildus nosacījumi

- Piemēram ir jāpārsniedz normatīvo aktu prasības
- Uzņēmums var iesniegt vienu pieteikumu, kurā apkopot veiktos pasākumus, bet var iesniegt arī vairākus (neierobežotu skaitu) – par katru pasākumu savu piemēru, tomēr pieredze liecina, ka labākus rezultātus sasniedz tie uzņēmumi, kas iesniedz vienu – visaptverošu piemēru.
- Žūrija patur tiesības no vērtēšanas izslēgt tādu uzņēmumu piemērus, kuri 2018. un 2019.gadā ir sodīti par būtiskiem darba aizsardzības, darba tiesību un ugunsdrošības normatīvo aktu normatīvo aktu pārkāpumiem.
- Visi materiāli, kas tiek iesniegti konkursā, var tikt ievietoti mājas lapā (www.stradavesels.lv) kā labās prakses piemērs

- atlasīt labas prakses piemērus, kā efektīvi īstenot tehniskus un organizatoriskus pasākumus saistībā ar efektīvu katastrofas pārvaldīšanas darbu organizēšanu, darbinieku vai iedzīvotāju apmācību vai informēšanu par rīcību dažādos ārkārtas gadījumos, kas iespējami uzņēmumā vai iestādē;
- identificēt labās prakses piemērus ugunsdrošības pasākumu īstenošanā uzņēmumā vai iestādē, kas attiecas uz darbinieku apmācību, drošas darba vides veidošanu, mūsdienīgu risinājumu ieviešanu ugunsdrošības prasību īstenošanā;
- popularizēt radošas un inovatīvas darbinieku apmācības metodes;
- dalīties ar praktiskiem padomiem, lai citi uzņēmumi var smelties idejas un pārņemt labo praksi;
- atbalstīt un popularizēt preventīvu kultūru darba aizsardzības, ugunsdrošības un darba organizācijas jomā, parādīt preventīvas kultūras priekšrocības.

Vērtēšanas kritēriji

- visaptverošu pieeju darba aizsardzībai, ugunsdrošībai un katastrofas pārvaldīšanai;
- reālus un pierādāmus darba vides uzlabojumus attiecībā uz ugunsdrošības un katastrofas pārvaldīšanas pasākumiem;
- prioritātes piešķiršanu kolektīviem pasākumiem salīdzinājumā ar pasākumiem, kas vērsti uz vienu konkrētu darbinieku;
- darbinieku un viņu pārstāvju efektīvu līdzdalību un iesaistīšanos;
- aktualitāti: pasākumiem jābūt nesen (ne vairāk kā pirms 5 gadiem) īstenotiem (tie var būt šobrīd notiekoši/turpināties, kā arī nedrīkst būt ieviesta labāka prakse vai tehniski uzlabojumi, kuru dēļ pieteiktā prakse uzskatāma par novecojušu) un tie nedrīkst būt iepriekš plaši publiskoti;
- pasākumu efektivitāti ilgtermiņā;
- iespēju pasākumus ieviest citās darbavietās (citās dalībvalstīs, dažādās nozarēs un dažādu lielumu uzņēmumos).

Daži padomi

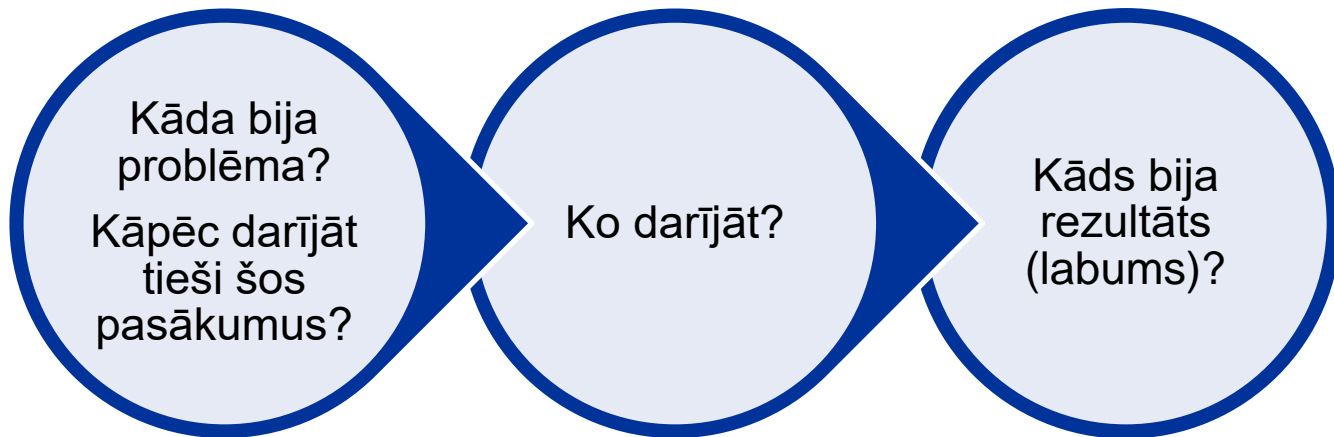
- Labas prakses balva «Zelta ķivere» nav Ilgtspējas indeksa pierādījumu vākšana
- Fokusējieties uz labās prakses aprakstu nevis uz:
  - vispārzināmu teoriju (piem., ķīmiskās vielas ir kaitīgas), atsaucēm uz normatīvajiem aktiem, standartiem;
  - to, ar ko nodarbojas uzņēmums;
  - to, uz citiem apbalvojumiem / sertifikātiem;
- Strādājiet komandā
- Neatstājiet rakstīšanu uz pēdējo dienu
- Pārbaudiet, vai visas ailes ir aizpildītas
- Gatavojiet uzreiz arī prezentāciju konferencē
- Rakstiet pilniem, bet vienkāršiem teikumiem
- Izvairieties no sarežģītiem termiņiem
- Iedodiet izlasīt piemēru kādam, kas neko nezina par to

LABAS PRAKSES PIEMĒRS	
Piemēra nosaukums	
Uzņēmuma nosaukums	
Darbinieku skaits	
Kontaktpersona	
Tālruņa numurs	
E-pasta adrese	
PROBLĒMA	
KAS TIKA DARĪTS UN KĀ	
SASNIEGTIE REZULTĀTI	
VEIKSMES FAKTORI	
DARBINIEKU IESAISTE	
IZMAKSAS/IEGUVUMI (ieskaitot cilvēkresursu, sociālās un saimnieciskās izmaksas un ieguvumus)	
Pielikumu saraksts	

ATCERIETIES PAR STĀSTU!

PROBLĒMA/KONSTATĒTIE TRŪKUMI

PROBLĒMA (apdraudējums/risks/iznākums)

Nedroša darba vide, nepietiekama darbinieku informēšana par darba aizsardzības jautājumiem, nolietota vai bojāta darba aprīkojuma izmantošana, individuālo aizsardzības līdzekļu nenodrošināšana vai to nelietošana var būt sekas nelaiemes gadījumam darbā. Tāpēc, lai šādas situācijas nerastos, darba videi ir jābūt drošai un sakārtotai, apmācībām ir jābūt skaidrām un saprotamām, darba aprīkojumam ir jābūt labam un darba kārtībā, darbinieki ir jānodrošina ar nepieciešamajiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem un jāinformē par to lietošanas nepieciešamību.

Kas tika darīts un kā?

1. Apbalvošana ar LR Satiksmes ministrijas Atzinības rakstu.
2. Inženiera Jāņa Lintera fonda apbalvojumi.
3. Par ilggadēju un labu darbu, saskaņā ar Koplīgumu, piešķir Goda nosaukumu „LVRTC veterāns” un saņem veterāna prēmijas.
4. Ar mērķi nostiprinātu kompānijas kultūru un veidotu saliedētu un spēcīgu darbinieku komandu, uzņēmumā gadu gaitā ir ieviesti un norisināsi dažādi neformālie pasākumi, galvenie no tiem ir:
  - Ziemassvētku balle;
  - Pavasara “Lielā talka”;
  - Jāņu ielīgošana struktūrvienībās;
  - Vasaras sporta spēles;
  - Lattelecom Rīgas maratons;
  - Tirdzniecības un rūpniecības kameras organizētās “Uzņēmēju sporta spēlēs”;
  - Koku stādīšana.
5. Rūpējoties par darbinieku veselību, tiek apmaksātas apdrošināšanas polises.
6. Darbinieku apmācības:
  - Ārējās (ne retāk kā vienu reizi ceturksnī);
  - Iekšējās (saskaņā ar apmācību plānu);
  - Darbinieku pašattīstība.
7. Iekšējā komunikācija: mērķis ir nodrošināt darbiniekos vienotu izpratni par uzņēmuma vērtībām, mērķiem un attīstības virzienu, palielināt darbinieku iesaistīšanos un lojalitāti uzņēmumam. Darbs ar iekšējo informācijas sistēmu INTRA.
8. Arodbiedrība ar mērķi pievērst uzmanību darbinieku vajadzībām, panākt viņu ienākumu nepārtrauktu pieaugumu, darba tiesību aizsargāšanu un tādu sociālo garantiju nodrošināšanu, kas veicinātu personības brīvu un vispusīgu attīstību.
9. “Ēnu dienas”- iepazīstināt skolēnus ar dažādu profesiju un nozaru prasībām, lai palīdzētu jauniešiem izvēlēties profesiju un atbilstoši sagatavotos darba tirgum.
10. Veicot bīstamos darbus, kā torņu un mastu krāsošana, darbiniekiem tiek doti skābpiena produkti.
11. Redzes korekcija līdzekļu iegāde.

REZULTĀTU EFEKTIVĪTĀTE

Kopš piemēra ieviešanas brīža (no 2010.gada novembra līdz 2012.gada augustam) ar darbinieku līdzdalību ir atklāti un novērsti 54 riski (skatīt pielikumu Nr.3.), kas varētu būt kļuvuši par nelielu traumu vai nelaimes gadījumu iemesliem.

Daži piemēri 4., 5. un 6.pielikumā

Uzņēmumā notikušo nelaimes gadījumu un to dēļ zaudēto dienu skaits samazinās (skatīt pielikumā Nr.7).

REZULTĀTU EFEKTIVITĀTE

Nepārtrauktās objektu apsekošana, darbinieku instruktāžas un informēšana par pastāvošajiem riskiem viņu darba vietās, dod iespēju darbiniekam izteikties, kā arī uzlabot darba vidi, ieviest jaunus, daudz kvalitatīvākus individuālos aizsardzības līdzekļus un darba aprīkojumu.

VEIKSMES FAKTORS (FAKTORI)

Darbinieku atsaucība un līdzdalība.

VEIKSMES FAKTORS (FAKTORI)

Būtisks faktors, mūsaprāt, ir savlaicīgi atklāt darba vietās pastāvošos riskus, savlaicīgi veikt pasākumus to novēršanai, tādējādi savlaicīgi nodrošinoties pret nelaimes gadījumiem un arodslimībām.

VEIKSMES FAKTORS (FAKTORI)

Mazas ieviešanas izmaksas

Viegli uztverams

Darbiniekiem patīk

Vadībai jāvada process un jārosina darbinieki

Vadībai obligāti jānovērš identificētie riski

Darbinieku iesaiste

- Aile – tikai 2.gadu
- Kā jūs iesaistījāt darbiniekus šī pasākuma īstenošanā (piemēram, problēmas identifikācijā, risinājumu meklēšanā – parādiet, ka darbinieki ir ideju ģeneratori!)

DARBINIEKU IESAISTE

Apmācīti visi darbinieki, kam ikdienā jāveic XXXX remonts. Sniegta informācija visiem darbiniekiem, kas saskatīja XXXXXX riskus. Informēti sagādes speciālisti par nepieciešamību iegādāties konkrētu aprīkojumu ar konkrētām īpašībām.

Darbinieku iesaiste šī uzlabojuma īstenošanā ir aktīva līdzdalība, veicot ikgadējo darba vides riska novērtēšanu darba vietā, stāstot par saviem darba procesiem, rādot kā ikdienā tie norit un izsakot savus novērojumus un priekšlikumus par darba procesiem. Tādējādi darba aizsardzības speciālists, apkopojot visu pieejamo informāciju, var objektīvi novērtēt darba vides risku un vienoties ar iesaistītajām pusēm par nepieciešamajiem uzlabojumiem.

IZMAKSAS/IEGUVUMI
(ieskaitot cilvēkresursu,
sociālās un
saimnieciskās izmaksas
un ieguvumus)

Izmaksas par portatīvo datoru turētājiem un dokumentu turētājiem. Ar specifiskām apmācībām saistītās izmaksas (piem., drošas braukšanas apmācība). Ieguvumi – nenotikuši negadījumi un nelaimes gadījumi un ar to saistītās izmaksas, veseli un darbaspējīgi darbinieki.

**IZMAKSAS/IEGUVUMI
(ieskaitot cilvēkresursu,
sociālās un saimnieciskās
izmaksas un ieguvumus)**

Informācija par izmaksām nav pieejama.

Ieguvumi: Darbinieki ir informētāki par psihoemocionālajiem darba vides riskiem, tiek apzināti psihoemocionālā stresa cēloņi, un tiek veiktas preventīvās darbības cēloņu mazināšanai un/vai novēršanai.

**IZMAKSAS/IEGUVUMI
(ieskaitot cilvēkresursu,
sociālās un
saimnieciskās izmaksas
un ieguvumus)**

Izmaksas uz IAL ir augstas, taču runājot par vienkāršiem risinājumiem kā skolēnu apmācība vai iekšējo mācību materiālu izstrāde uzņēmuma vajadzībām, tas ir pārsvarā darbinieku laiks.

leguvumi

Laikus novērsts darba vides risks (Tioguanīna iecirkņa izveides piemērā).

Pozitīva uzņēmuma tēla veidošana, kas veicina labāko speciālistu piesaisti.

Uzlabojumi darba organizācijā.

Paaugstinājusies darba efektivitāte (Ftorafūra gadījumā).

Palielinās darbinieku apmierinātība, jo ir sadzirdēti un ņemta vērā viņu norādītā problēma.

Uzlabojušies darba apstākļi un novērsts vai būtiski samazināts ķīmisko vielu ietekmes risks, kas ir īpaši svarīgi darbā ar augsti efektīvām vielām.

Darbiniekos ir pārliecība, ka viņu darba vide tiek uzlabota un viņi var droši strādāt, nedomājot par neatbilstošiem darba apstākļiem.

Papildus ķīmiskā riska pārvaldībai, samazināta arī fiziskā piepūle, kas atsevišķos procesos bija neatņemama sastāvdaļa.

Arī caur šo piemēru iesaistītajām personām – gan vadošajiem speciālistiem, gan darbiniekiem atgādināts, apliecināts, ka darba vidē notiek nepārtraukta pilnveide, ar pozitīvu rezultātu.

IZMAKSAS/IEGUVUMI
(ieskaitot cilvēkresursu,
sociālās un
saimnieciskās izmaksas
un ieguvumus)

Piegādātājs, no kura mēs ņemam produktus, par servisu neprasa papildus samaksu.

Lietojam mazāk ķīmiskās vielas un maisījumus – ietaupām finanšu resursus (ir veikti vairāki uzlabojumi, kurus rekomendējuši piegādātāji savos auditu ziņojumos).

Izmaksas:

1. Telpu pārbūve (atbilstošas ventilācijas ierīkošana).
2. Darbinieku apmācības materiālu izveide, darbinieku apmācība.
3. Individuālo aizsardzības līdzekļu iegāde.

Ieguvumi:

1. Drošāka, sakārtotāka darba vide.
2. Mazāka iespēja darbinieku saskarsmei ar kaitīgajām vielām – putekļu ieelpošanas un ķīmisko vielu saskaršanās ar ādu risks samazināts līdz minimumam (pat 99,9%), līdz ar to samazinās saindēšanās, traumu un arodslimību risks, ko var izraisīt ķīmiskās vielas darba vietā.
3. Paaugstinās gatavās produkcijas kvalitāte – līdz minimumam samazināts produktu savstarpējās piesārņošanas risks, izpildot Labas ražošanas prakses (GMP) prasības. Līdz ar to ir drošākas darba vietas un kvalitatīvāka gatavā produkcija.

2019. gada LABAS PRAKSES BALVA

Linda Matisāne
VDI Sadarbības un attīstības nodaļas vadītāja